

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 30.6.2009
KOM(2009) 314 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE RADE

**o realizácii dohôd uzavretých v rámci postupu podľa článku XXVIII dohody GATT
v odvetví ryže**

SPRÁVA KOMISIE RADE

o realizácii dohôd uzavretých v rámci postupu podľa článku XXVIII dohody GATT v odvetví ryže

1. Úvod

V následnosti na reformu spoločnej organizácie trhu s ryžou v roku 2003 Komisia informovala WTO o tom, že Európske spoločenstvo plánuje upraviť koncesie vzťahujúce sa na dovoz lúpanej ryže (kód HS 1006 20) a polobielenej a bielenej ryže (kód HS 1006 30), ktoré sú uvedené na Listine CXL, ktorú Európske spoločenstvo priložilo k dohode GATT z roku 1994.

Zníženie intervenčnej ceny o 50 % zavedené reformou znamenalo, že pokračovanie vo vtedajšom dovoznom režime¹ by viedlo k veľmi rozdielnej miere ochrany pred dovozmi zvonka, pri ktorej by bola možná aj 0 % colná sadzba. Keďže by z tohto pre odvetvie ryže vyplývala priveľká miera neistoty, Spoločenstvo sa rozhodlo režim dekonsolidovať a začať rokovania o jeho náhrade iným vhodnejším režimom, ktorý by sa vzťahoval na všetkých obchodných partnerov EÚ².

S týmto cieľom sa začali rokovania podľa článku XXVIII dohody GATT so štyrmi krajinami, z ktorých pochádza najviac dovozov ryže do EÚ:

- India a Pakistan – krajiny s podstatným podielom na dovoze lúpanej ryže basmati,
- USA, ktoré boli hlavným dovozcom lúpanej ryže a mali podstatný podiel na dovoze bielenej ryže, a
- Thajsko, ktoré bolo hlavným dovozcom bielenej ryže a malo podstatný podiel na dovoze lúpanej ryže.

Pri podpise dohody s Thajskom sa Komisia zaviazala, že Rade ihneď, ako budú k dispozícii údaje za prvé hospodárske roky, zašle správu o realizácii uzavretých dohôd. Cieľom bolo umožniť vyhodnotenie vplyvu dovozných tokov rôznych druhov ryže na trh Spoločenstva, a to vzhľadom tak na výrobu v Spoločenstve, ako aj na spracované množstvá³.

Správa sa okrem toho zaoberá dovozmi bielenej ryže v malých baleniach. Niektoré členské štáty vyjadrili obavy z dôsledkov, ktoré by možný značný nárast tohto druhu dovozu mohol po vstupe dohôd do platnosti mať pre odvetvie ryže v rámci EÚ. Komisia sa zaviazala, že začne konzultácie s ktoroukoľvek danou vyvážajúcou krajinou, v prípade ktorej sa dovoz do EÚ v danom hospodárskom roku zvýšil o viac ako 25 % .

---

¹ Pozri zhrnutie 7 listiny ES.

² Okrem dovozov v rámci preferenčných dohôd, napr. iniciatívy EBA alebo v rámci dovozných kvót, napr. Egypt.

³ Podrobnejšie informácie o odvetví výroby a spracovanie ryže v rámci EÚ je možné nájsť na: http://ec.europa.eu/agriculture/markets/tobacco/index_en.htm

2. Dohody

2.1. Prehľad

Rada schválila dohody s Indiou a Pakistanom 11. augusta 2004⁴. V rámci týchto dohôd sa ustanovilo, že **lúpaná ryža basmati** sa od 1. septembra 2004 môže do EÚ dovážať pri uplatňovaní 0 % colnej sadzby.

Dohodu s USA, ktorá sa začala uplatňovala spätne s účinnosťou od 1. marca 2005, t. j. uprostred hospodárskeho roka, schválila Rada 21. júna 2005⁵. V dohode sa ustanovuje metóda výpočtu pre dovozné clá vzťahujúce sa na **lúpanú ryžu** pri poskytnutí doložky najvyšších výhod.

Dohoda s Thajskom, ktorú Rada schválila 20. decembra 2005⁶, sa týka najmä mechanizmu výpočtu dovozných ciel vzťahujúcich sa na **bielenú a polobielenú ryžu** pri poskytnutí doložky najvyšších výhod. Rovnako sa začala uplatňovať spätne, a to od 1. septembra 2005.

Hoci sa podpísaním dohody s USA rokovania o článku XXVIII neukončili, bude sa táto správa zaoberať aj ňou, keďže bola uzavretá v tom istom rámci ako ostatné dohody.

Nižšie uvedená tabuľka poskytuje prehľad o colných sadzbách, ktoré sa uplatňujú na dovozy ryže, odvtedy, čo príslušné dohody vstúpili do platnosti.

Tabuľka 1: Viazané a uplatňovaná colné sadzby vzťahujúce sa na ryžu

Druh ryže:	Viazané clo (€/t)	Uplatňované clo (€/t)
Nelúpaná ryža (nie je predmetom dohôd)	211	211
Lúpaná ryža z toho basmati	65 —	30 – 42,5 – 65 0
Bielená a polobielená ryža	175	145 – 175
Zlomková ryža	128	65

2.2. Lúpaná ryža basmati – dohody s Indiou a Pakistanom

Dohodami s Indiou a Pakistanom sa pre dovoz lúpanej ryže basmati bez uplatňovania ciel a dovozných kvót ustanovili tieto podmienky:

- je možné dovážať 9 špecifických odrôd (4 pakistanské a 8 indických, z ktorých 3 sa pestujú v oboch krajinách),
- dovezená ryža basmati musí mať osvedčenie o pôvode vystavené príslušnými indickými alebo pakistanskými orgánmi.

⁴ Rozhodnutia Rady 2004/617/ES a 2004/618/ES (Ú. v. EÚ L 279, 28.8.2004, s. 17 a s. 23).

⁵ Rozhodnutie Rady 2005/476/ES (Ú. v. EÚ L 170, 1.7.2005, s. 67).

⁶ Rozhodnutie Rady 2005/953/ES (Ú. v. EÚ L 346, 29.12.2005, s. 24).

2.3. Lúpaná ryža – dohoda so Spojenými štátmi americkými

Dohodou s USA sa pre dovozy lúpanej ryže (okrem ryže basmati) zaviedlo ročné referenčné množstvo 431 678 t, ktoré bolo výsledkom týchto výpočtov založených na priemerných údajoch za obdobia rokov 1999 – 2002:

- dovozy lúpanej ryže akéhokoľvek pôvodu do členských štátov EÚ-25,
- mínus dovozy lúpanej ryže basmati do členských štátov EÚ-25,
- plus 10 %,
- plus vývozy bielenej ryže v rámci colného režimu aktívny zušľacht'ovací styk z členských štátov EÚ-15 do 10 členských štátov, ktoré do EÚ vstúpili v roku 2004.

Toto referenčné množstvo sa podľa dohody pre každý z hospodárskych rokov 2005/06, 2006/07 a 2007/08 zvýšilo o 6 000 t. V súvislosti s nasledujúcimi rokmi dohoda ustanovuje, že zmluvné strany uzatvoria príslušnú dohodu do 31. augusta 2008. Konzultácie medzi Spoločenstvom a USA však naďalej prebiehajú.

Dohoda ustanovuje toto: Ak sú dovozy lúpanej ryže v danom hospodárskom roku o viac ako 15 % nižšie ako referenčné množstvo, ES bude počas nasledujúcich 6 mesiacov uplatňovať colnú sadzbu 30 EUR/t. Ak dovozy prekročia referenčné množstvo o viac ako 15 %, bude colná sadzba pre nasledujúce obdobie predstavovať 65 EUR/t. Ak sa dovozy nachádzajú v intervale –15 % až +15 %, bude colná sadzba pre nasledujúce obdobie predstavovať 42,5 EUR/t.

Komisia dvakrát ročne preskúma, či je potrebné zmeniť dovozné clo uplatňované v prípade lúpanej ryže, prípadne vždy v septembri a marci stanoví jeho novú sadzbu. Výpočet po prvom polroku hospodárskeho roka sa zakladá na množstvách dovezených počas prvých 6 mesiacov hospodárskeho roka a polovici ročného referenčného množstva.

Týmto spôsobom je možné zabezpečiť zvýšenie dovozných ciel pri zvýšení dovozu a naopak pri znížení dovozu dovozné clá znížiť, čím bude odvetvie ryže v rámci EÚ náležite chránené a trh bude zároveň otvorený tretím krajinám.

Pri výpočte dovezeného množstva sa berú do úvahy všetky dovozy lúpanej ryže (okrem ryže basmati) z akejkoľvek krajiny pôvodu, či už na základe preferenčného režimu alebo mimo neho. Údaje vychádzajú z dovozných povolení vydaných počas predmetného obdobia.

2.4. Polobielená a bielená ryža – dohoda s Thajskom

Dohoda vzťahujúca sa na polobielenú a bielenú ryžu uzavretá s Thajskom prináša podobný, ale jednoduchší mechanizmus, ako ten uvedený v prípade lúpanej ryže. Ročné referenčné množstvo pre dovoz predstavuje 337 168 t, čo zodpovedá priemerným dovozom bielenej a polobielenej ryže do členských štátov EÚ-25 z akejkoľvek krajiny pôvodu v období rokov 2001/2002 až 2003/2004 plus 10 %. Každoročné zvýšenie tohto referenčného množstva nebolo stanovené.

Podľa zmluvy sa bežne uplatňuje colná sadzba vo výške 145 EUR/t. Ak však dovozy bielenej a polobielenej ryže v danom hospodárskom roku prekročia množstvo stanovené na daný rok o viac ako 15 %, bude ES počas nasledujúcich šiestich mesiacov uplatňovať colnú sadzbu 175 EUR/t. Colná sadzba pre nasledujúce obdobie inak zostane na úrovni 145 EUR/t.

Rovnako ako v prípade lúpanej ryže sa kontrolný výpočet opäť uskutoční po prvom polroku hospodárskeho roka, a to na základe množstiev dovezených počas prvých 6 mesiacov hospodárskeho roka a 47 % ročného referenčného množstva (158 469 t). Pri výpočte dovezeného množstva sa berú do úvahy všetky dovozy ryže z akejkoľvek krajiny pôvodu do EÚ, či už na základe preferenčného režimu alebo mimo neho. Výsledná colná sadzba predstavuje doložku najvyšších výhod a môže sa uplatňovať na všetky dovozy bielennej a polobielennej ryže z akejkoľvek krajiny pôvodu, okrem tých dovezených na základe preferenčných dohôd alebo dovozných kvót.

V dohode s Thajskom sa okrem toho ustanovuje colná kvóta vo výške 13 500 ton bielennej a polobielennej ryže s nulovou colnou sadzbou.

2.5. Zlomková ryža – dohoda s Thajskom

Dohoda s Thajskom taktiež stanovila dovozné clo, ktoré sa bude uplatňovať na zlomkovú ryžu, a to vo výške 65 EUR/t od septembra 2005 (hodnota v predchádzajúcom roku predstavovala 128 EUR/t). Okrem toho sa pôvodná colná kvóta 80 000 t zvýšila na 100 000 t.

3. Vplyv na trh EÚ

3.1. Údaje

S cieľom odhadnúť vplyv uvedených dohôd skúma táto správa ich implementáciu od hospodárskeho roku 2004/05 do hospodárskeho roku 2007/08, t. j. posledného úplného hospodárskeho roku, za ktorý sú k dispozícii údaje.

Pokiaľ ide o objem dovozu, opiera sa správa o dva doplnkové zdroje:

- databázu dovozných povolení, ktorá umožňuje odlišiť preferenčné a nepreferenčné dovozy,
- databázu Comext, ktorá poskytuje informácie o skutočne dovezených množstvách, tak ako ich členské krajiny oznámili Eurostatu. Comext rozlišuje dovozy podľa ich krajiny pôvodu, avšak nerozlišuje medzi preferenčnými a nepreferenčnými dovozmi.

Pokiaľ ide o bilančné údaje a analýzu trhových trendov, využívajú sa údaje Eurostatu a členských štátov.

Údaje týkajúce sa dovozov bielennej ryže v malých baleniach sa čerpajú z dozorného systému Komisie s názvom TAXUD, ktorý bol spustený vo februári 2006. K dispozícii sú teda údaje len za dva úplné hospodárske roky – 2006/07 a 2007/08, ktoré sa vzťahujú na skutočne dovezené množstvá.

3.2. Dovozné toky na základe vydaných povolení

3.2.1. Lúpaná ryža basmati

V období hospodárskych rokov 2004/05 až 2005/06 sa dovozy ryže basmati stabilizovali na úrovni 270 000 t, pričom v roku 2006/07 sa zvýšili na 324 000 t a v roku 2007/08 na 368 000 t.

Počas štyroch hospodárskych rokov od začatia uplatňovania dohody vzťahujúcej sa na ryžu basmati sa jej dovozy teda zvýšili o približne 100 000 t (+ 36 %).

Tabuľka 2: Dovozy lúpanej ryže basmati – vydané povolenia (v tonách)

Hospodársky rok	India	Pakistan	Spolu
2004/05	203 896	66 933	270 829
2005/06	217 630	53 196	270 826
2006/07	285 037	38 567	323 604
2007/08	269 087	99 073	368 160

3.2.2. Lúpaná ryža

Množstvo lúpanej ryže (okrem ryže basmati) s vydanými dovoznými povoleniami sa odvtedy, čo dohoda vstúpila do platnosti, zvýšilo z 398 121 t v roku 2004/05 na 550 741 t v roku 2007/08. Podstatná časť tohto nárastu vo výške 37 % (148 778 t) bola spôsobená rozšírením EÚ o Bulharsko a Rumunsko, ktoré v roku 2004/05, predtým, ako vstúpili do EÚ, doviezli spolu 78 985 t lúpanej ryže.

Čistý nárast dovozov do EÚ v období rokov 2004/05 až 2007/08 preto nepredstavoval viac ako 70 000 t.

Polročné prispôbenie dovozného cla (v septembri a marci) viedlo v priebehu roka k výkyvom pri podávaní žiadostí o dovozné povolenia hospodárskymi subjektmi. Ak sa napríklad po marci očakávalo zvýšenie ciel, došlo vo februári k zvýšeniu počtu podaných žiadostí, čím žiadatelia chceli využiť nižšiu colnú sadzbu a naopak.

V dôsledku toho sa v prvej polovici hospodárskych rokov 2005/06 a 2006/07, keď bola colná sadzba nízka, vydali v priemere povolenia k 67 % ročného objemu dovozu. Hoci sa dovozy počas prvej polovice každého hospodárskeho roka blížili k polročnému referenčnému množstvu alebo ho dokonca prekročili, zostali počas hospodárskych rokov 2004/05 a 2005/06⁷ celkovo pod hranicou referenčného množstva.

Od konca roku 2007 sa rytmus dovozov aj kvôli vývozným obmedzeniam, ktoré zaviedli niektorí z najdôležitejších svetových vývozcov ryže, zmenil, keďže európski obchodníci sa snažili vyhnúť sa možným výpadkom v zásobovaní.

V hospodárskych rokoch 2004/05 a 2005/06 pochádzala asi štvrtina dovozov lúpanej ryže do EÚ z USA. Dovozy sa drasticky znížili potom, čo bola v zásielkach ryže z USA v auguste roka 2006 objavená LL RICE 601, geneticky modifikovaná (GM) odroda, ktorá nebola v EÚ schválená⁸.

Dovozcovia v rámci EÚ sa následne preorientovali na iné krajiny pôvodu, ako napr. Thajsko a Uruguaj (22 %, resp. 13 % celkového množstva za hospodársky rok 2007/2008).

⁷ Situácia sa zmenila v hospodárskom roku 2008/09: dovozy sa počas prvého polroka (september 2008 – február 2009) v porovnaní s predchádzajúcim obdobím natoľko znížili, že colná sadzba sa znížila na 42,5 EUR/MT od marca 2009. Dovozné toky sa znížili v dôsledku vyššieho stavu zásob v EÚ ku koncu hospodárskeho roka 2007/08, čo však mohlo byť taktiež ovplyvnené finančnou krízou.

⁸ Komisia svojimi rozhodnutiami 2006/578/ES a 2006/601/ES vyzvala členské štáty, aby prijali nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, že výrobky, v ktorých bola zistená geneticky modifikovaná ryža LL RICE 601, nevstúpia na trh EÚ.

Tabuľka 3: Dovozy lúpanej ryže – vydané povolenia (v tonách)

Hospodársky rok	Prvý polrok	Druhý polrok	Spolu
2004/05	212 335	185 787	398 121
2005/06	288 203	128 679	416 882
2006/07	352 615	171 533	524 149
2007/08	307 448	243 293	550 741

3.2.3. Polobielená a bielená ryža

Dovozy polobielenej a bienej ryže vykazovali do roku 2007/08 postupný nárast, v uvedenom roku však v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zaznamenali rapídny nárast o 50 % (+ 150 000 t), v dôsledku čoho došlo v marci 2008 k zvýšeniu colnej sadzby z 145 EUR/t na 175 EUR/t, čo je jej výška odkedy dohoda v septembri 2005 vstúpila do platnosti ⁹.

Tabuľka 4: Dovozy bienej a polobielenej ryže – vydané povolenia (v tonách)

Hospodársky rok	Prvý polrok	Druhý polrok	Spolu
2004/05	94 228	99 909	194 137
2005/06	123 923	122 081	246 005
2006/07	140 766	142 891	283 657
2007/08	203 597	227 842	431 438

3.2.4. Zlomková ryža

Dovozy zlomkovej ryže sa zvýšili z 185 000 t v hospodárskom roku 2005/06 na stabilných 240 000 t v obdobiach hospodárskych rokov 2006/07 a 2007/08¹⁰. Kvôli vysokej kvalite ryže vyrábanej v EÚ vykazuje trh EÚ jasný nedostatok zlomkovej ryže. Podstatná časť dovozov zlomkovej ryže (v priemere viac ako 55 %) sa okrem toho realizuje pri zníženej alebo nulovej colnej sadzbe v rámci preferenčných dohôd a colných kvót.

Tabuľka 5: Dovozy zlomkovej ryže – vydané povolenia (v tonách)

Hospodársky rok	Spolu
2004/05	123 191
2005/06	185 701
2006/07	240 365
2007/08	236 320

3.2.5. Dovozy v malých baleniach

Dovozy bienej a polobielenej ryže v malých baleniach sa znížili o 7 % z 35 812 t v hospodárskom roku 2006/07 na 33 275 t v hospodárskom roku 2007/08.

Ak sa neberú do úvahy dovezené množstvá nižšie ako 500 t ročne, zaznamenali len dovozy ryže v malých baleniach z Pakistanu nárast o viac ako 25 %, z 3 915 t v hospodárskom roku 2006/07 na 6 326 t v hospodárskom roku 2007/08, t. j. nárast o 62 %. Toto zodpovedá nárastu

⁹ V hospodárskom roku 2008/09 zaznamenali dovozy ryže všeobecný pokles a colná sadzba vzťahujúca sa na bielenú ryžu sa opäť stanovila na nižšej úrovni 145 EUR/t od marca 2009.

¹⁰ Doterajšie dovozy v hospodárskom roku 2008/09 prevyšujú dovozy počas rovnakého obdobia uplynulých rokov o 33 %.

celkových dovozov bielenej a polobielenej ryže z Pakistanu počas rovnakého obdobia, z 26 235 t v hospodárskom roku 2006/07 na 41 378 t v hospodárskom roku 2007/08, t. j. o 58 %.

3.3. Situácia na trhu EÚ s ryžou

3.3.1. Výroba

V období hospodárskych rokov 2004/05 až 2007/08 bola plocha, na ktorej sa v EÚ pestuje ryža, s rozlohou 413 000 ha až 428 000 ha relatívne stabilná. V istej miere sa zaznamenal prechod z poddruhu indica na poddruh japonica, čo bolo spôsobené kombináciou štruktúrnych a krátkodobých faktorov. Plochy osiate poddruhom indica zaznamenali v dôsledku nepriaznivých poveternostných podmienok dočasné zmenšenie¹¹.

V hospodárskom roku 2004/05 dosiahla výroba vyjadrená ekvivalentom bielenej ryže v členských štátoch EÚ-25 rekordnú hodnotu 1,68 mil. ton, pričom v nasledujúcich hospodárskych rokoch sa opäť znížila: na 1,54 mil. t v 2005/06 a 1,59 mil. t v 2006/07. Výroba v hospodárskom roku 2007/08, keď EÚ tvorilo už 27 členských štátov, dosiahla 1,68 mil. t.

Počas obdobia hospodárskych rokov 2004/05 až 2007/08 sa výroba ryže poddruhu indica v EÚ znížila o 178 000 t (vyjadrené ekvivalentom bielenej ryže). Tento nedostatok na strane zásobovania v rámci EÚ bol vykrytý dovozmi ryže poddruhu indica. Výroba ryže poddruhu japonica zaznamenala v rovnakom období nárast v obdobnej veľkosti, čo možno čiastočne pripísať výrobe v dvoch nových členských štátoch.

Intervenčné zásoby nelúpanej ryže, ktoré v hospodárskom roku 2004/05 predstavovali 600 000 ton, sa do hospodárskeho roka 2007/08 úplne vyčerpali.

3.3.2. Spotreba

Pred posledným rozšírením ročná spotreba ryže v členských štátoch EÚ-25 predstavovala 2,3 až 2,4 mil. ton (vyjadrené ekvivalentom bielenej ryže). Vstup Bulharska a Rumunska priniesli nárast o 100 – 120 000 t a priemerná spotreba teraz teda predstavuje približne 2,5 mil. ton ročne.

3.3.3. Spracované množstvá

Množstvo spracované európskym priemyslom je možné vypočítať ako súčet nelúpanej ryže vyrobenej v EÚ a netto obchodu s nelúpanou a lúpanou ryžou, upravený podľa vývoja zásob (všetko vyjadrené ekvivalentom bielenej ryže).

Spracované množstvo sa konštantne pohybuje v rozmedzí 2,22 až 2,34 mil. ton a závisí prevažne od množstva ryže vyrobeného v EÚ.

To naznačuje, že toto odvetvie hospodárstva si udržiava svoju pozíciu a rôzne doložky najvyšších výhod a dohody o preferenčnom obchode naň nemali negatívny vplyv. Zdá sa, že najmä podstatný nárast dovozu bielenej a polobielenej ryže v hospodárskom roku 2007/08 nemal žiadny negatívny vplyv na toto odvetvie hospodárstva.

---

¹¹ V hospodárskom roku 2008/09 zaznamenali plochy osiate poddruhom indica nárast o 20 %.

3.4. Trhové ceny

3.4.1. Ceny na svetových trhoch

Potom čo sa cena za Thai 100 % B, ktorá sa považuje za referenčnú svetovú trhovú cenu pre ryžu poddruhu indica, pohybovala od roku 2004 v rozmedzí 250 USD/t až 350 USD/t, začala v novembri 2007 neprestajne stúpať, až v máji 2008 dosiahla úroveň 1050 USD/t.

Je treba poznamenať, že len asi 6 % až 8 % svetovej výroby ryže je predmetom medzinárodného obchodu. Z tohto dôvodu majú i nepatrné zmeny trhovej rovnováhy a politické opatrenia nadmerný vplyv na ceny ryže na svetových trhoch. Popri vplyve rastúcich cien iných komodít stačil rastúci dopyt zapríčinený rozhodnutím niektorých ázijských krajín zvýšiť svoje zásoby ryže v kombinácii s reštriktívnymi vývoznými opatreniami, ktoré prijali niektorí z najväčších vývozcov (Vietnam, India atď.) s cieľom vyhnúť sa inflácii cien potravín, na to, aby ceny vyleteli do závrtných výšok. Potom, čo sa ceny za Thai 100 % B vyšplhali v máji 2008 na maximum, začali pomaly klesať, avšak ešte nepoklesli pod úroveň 500 USD/t. Pokiaľ ide o iné krajiny pôvodu, ako napr. Vietnam, nachádzajú sa ceny opäť na pôvodnej úrovni.

Ryža poddruhu japonica zaznamenala počas rovnakého obdobia podobný nárast. Keďže niektoré dôležité krajiny nie sú v poslednej dobe na trhu zastúpené (zákaz vývozu v Egypte, sucho v Austrálii), zostáva ryža poddruhu japonica z Kalifornie naďalej kótovaná na veľmi vysokej úrovni, približne 1 150 USD/t.

3.4.2. Ceny v rámci EÚ

Od reformy v roku 2003 sa úroveň cien nelúpanej ryže z EÚ nachádza značne nad úrovňou intervenčnej ceny (ktorá je stanovená na 150 EUR/t) a celkovo vykazujú stúpajúcu tendenciu. Počas hospodárskeho roka 2004/05 boli ceny relatívne stabilné a pohybovali sa v rozmedzí 160 EUR/t až 240 EUR/t, v závislosti od krajiny pôvodu a druhu ryže. Počas nasledujúcich rokov však boli zaznamenané čiastočne dramatické nárasty.

V roku 2006 sa priemerné ceny za ryžu poddruhu japonica z Talianska vyšplhali na 293 EUR/t, a to hlavne z dôvodu menšieho množstva výroby tejto ryže a zvýšeného dopytu v EÚ po rozšírení v roku 2004. Ryža poddruhu indica z Talianska sa taktiež vyšplhala na 235 EUR/t, zatiaľ čo ceny za španielsku ryžu zostali vo všeobecnosti rovnaké ako v predchádzajúcom roku.

V roku 2007 vykazovali ceny za taliansku ryžu značné výkyvy, zatiaľ čo ceny za španielsku ryžu sa počas celého roka zvyšovali. Platí to najmä pre poddruh indica, v prípade ktorého sa ceny zvýšili na 240 EUR/t, predovšetkým kvôli nepriaznivým podmienkam v Andalúzii, dôležitej oblasti pestovania ryže poddruhu indica.

Ceny nelúpanej ryže z EÚ však zaznamenali najväčší nárast v roku 2008, keď aj ceny ryže na svetových trhoch vyleteli do závrtných výšok. Ceny za taliansku ryžu poddruhov indica a japonica dosiahli v máji 2008 úroveň 480 EUR/t, t. j. trojnásobok intervenčnej ceny¹².

---

¹² Od začiatku hospodárskeho roka 2008/09 sa ceny za nelúpanú ryžu z Talianska a Španielska neustále pohybovali nad úrovňou 300 EUR/t, a v niektorých prípadoch dokonca dosiahli hodnoty presahujúce 500 EUR/t.

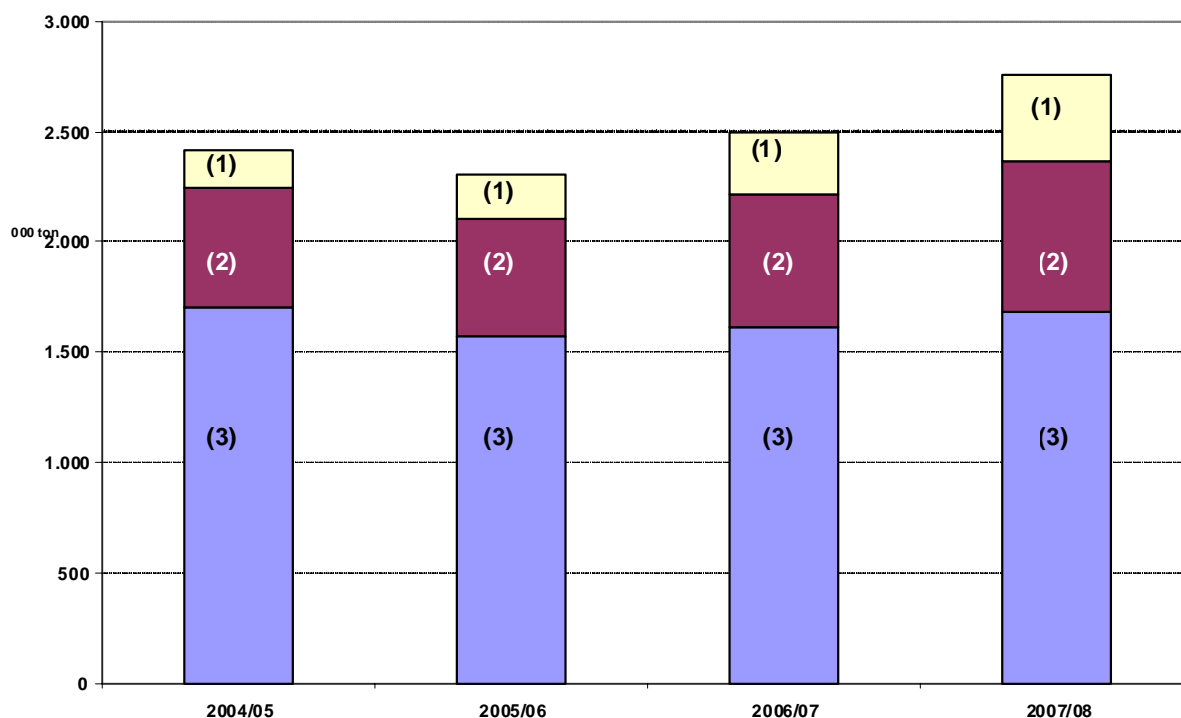
V ostatných členských štátoch, ktoré sú výrobcami ryže (Grécko, Francúzsko a Portugalsko), síce ceny za nelúpanú ryžu nedosiahli rovnaké rekordné hodnoty, avšak aj tak sa od hospodárskeho roka 2004/05 pohybujú zreteľne nad úrovňou intervenčnej ceny. Od roku 2004 nebola na intervenčné opatrenia nakúpená žiadna ryža.

3.5. Zásobovanie ryžou v rámci EÚ

Zatiaľ čo celková výroba ryže v rámci EÚ zostáva od hospodárskeho roka 2004/05 stabilná, vzrástol relatívny význam dovozov. Nárast dovozov bielenej a polobielenej ryže (z 177 000 t v hospodárskom roku 2004/05 na 394 000 t v hospodárskom roku 2007/08) je vyšší ako v prípade nespracovanej ryže (z 537 000 t na 683 000 t za rovnaké obdobie).

Celkové dovozy ryže (vyjadrené ako ekvivalent bielenej ryže) sa zvýšili z 715 000 t v hospodárskom roku 2004/05 na 1 077 000 t v hospodárskom roku 2007/08, čo bolo sčasti spôsobené rozšírením EÚ o Bulharsko a Rumunsko.

Tabuľka 6: Prehľad ponuky ryže v rámci členských štátov EÚ-27 (v 000 ton, vyjadrené ako ekvivalent bielenej ryže)

- (1) Dovozy bielenej a polobielenej ryže
- (2) Dovozy nelúpanej ryže a lúpanej ryže
- (3) Výroba v rámci EÚ

4. Záverečné poznámky

Uzavreté dohody vo všeobecnosti splnili svoj účel, keďže ochrana trhu EÚ sa v prípade nárastu dovozu zvýšila a naopak.

Od roku 2004 sú výkyvy vo výrobe ryže v rámci EÚ skôr spôsobené klimatickými podmienkami a rozhodnutiami výrobcov ako dovoznými tokmi. Na zvýšenú spotrebu ryže v rámci EÚ sa reagovalo zvýšenou mierou dovozov.

Množstvo ryže spracovanej odvetvím ryže v rámci EÚ si zachováva stabilnú úroveň. Počas sledovaného obdobia nemali dohody žiadny nepriaznivý vplyv na odvetvie hospodárstva EÚ zaoberajúce sa spracovaním ryže.

Ceny ryže na svetových trhoch však v roku 2008 spolu s cenami iných obilnín zaznamenali absolútne rekordné výšky, čo sa odrazilo aj na cenách na vnútornom trhu EÚ.